

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-508-5-80>

Денисюк Ольга, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри теорії та історії мистецтва НАОМА

СЕВЕРИН БОРАЧОК – ОРГАНІЗАТОР ТА УЧАСНИК ГРУПИ «ПАРИЗЬКИЙ КОМІТЕТ»: ДО СТОРІЧЧЯ ЗАСНУВАННЯ ГРУПИ

Ключові слова: польське мистецтво, «Паризький комітет», Северин Борачок, Краківська академія мистецтв, українські митці у Парижі.

Olha Denysiuk, PhD in Art History, Associate Professor at the Department of Theory and History of Art, NAFAA, Kyiv, Ukraine

SEWERYN BORACHOK – AN ORGANISER AND MEMBER OF THE PARIS COMMITTEE: ON THE CENTENARY OF THE GROUP'S FOUNDING

Abstract. The report explores the creative path of the Ukrainian artist Severin Borachok in the context of his participation in the Paris Committee on the occasion of the 100th anniversary of its foundation. Borachok, the only Ukrainian in this Polish artistic group, played a significant role in shaping the artistic landscape of the early 20th century. The report focuses on his work of the 1920s and 1930s, emphasising the importance of further research into his almost unexplored oeuvre.

Key words: Polish art, „Komitet Paryski”, Seweryn Borachok, Krakow Academy of Fine Arts, Ukrainian artists in Paris.

У 2024 році відзначається сто років з часу заснування одного з найважливіших мистецьких угруповань Польщі ХХ століття – Паризького комітету (“Komitet Paryski”). З цієї нагоди у краківському музеї Чапських (філія Національного музею у Кракові) було організовано виставку «Капісти. 100 років», де серед робіт польських митців представлено два пейзажі відомого художника української еміграції – Северина Борачка (1898-1975). Окрім того, було проведено ряд наукових заходів, у т.ч. конференція під назвою «Довге життя капістів» (17-18 жовтня 2024 року).

Дослідження творчості Северина Борачка в контексті його участі в «Паризькому комітеті» є надзвичайно важливим, оскільки цей період його діяльності залишається найменш вивченим. Завдяки теперішнім можливостям доступу до приватних архівів його колег Яна Цибіса, Юзефа Чапського, Юзефа Яреми, стали відомими нові факти з його творчого шляху, зокрема листування, яке вів С. Борачок із польськими митцями.

Паризький комітет, членів якого згодом стали називати «капістами» (від абрєвіатури К.П.), був створений студентами Краківської академії мистецтв у 1923 році з практичних міркувань. Їх метою було кількामीсячне навчання живопису у Парижі під керівництвом професора Юзефа Панькевича, щоб там поглиблювати мистецьку освіту. Поїздка відбулася у вересні 1924 року та тривала сім років – більшість учасників повернулись до Польщі 1931 року. Серед них були відомі зараз польські митці: Ян Цибіс, Ганна Рудська-Цибісова, Юзеф Чапський, Зигмунт Валішевський, Артур Нахт-Самборський, Пьотр Потворовський, інші та українець Северин Борачок. Перебування в Парижі мало глибокий вплив на їхню творчість: вони перейняли любов до кольору та світла, відмовляючись від реалістичних зображень на користь емоційного вираження. Основними жанрами, у яких працювали «капісти», були пейзажі, натюрморти та портрети.

Северин Борачок, досяг перших значних успіхів у складі цієї групи у 1929 році, коли разом із Я. Цибісом та іншими членами групи здобув нагороду в конкурсі, організованому тогочасним послом Польщі у Франції та Об'єднанням польських художників у Парижі. Його картини експонувалися на всіх виставках «Паризького комітету»: в паризькій галереї «Зак» (1930 р.), галереї Моос в Женеві (1931 р.), двічі у Варшаві – в Польському Мистецькому Клубі (1931 рік), в Інституті Пропаганди Мистецтва (1934 рік), познанському Салоні 35 (1938 рік), а також у всіх пересувних виставках, які була показані у провінційних містечках тогочасної Польщі.

У 1930-х роках С. Борачок також брав участь у виставках українських митців у Львові та Парижі. На жаль, більшість його творів 1920-1930-х років не збереглася, що значно ускладнює оцінку мистецької спадщини митця. Проте час від часу вони з'являються на мистецьких аукціонах у Польщі, що підвищує інтерес до його робіт.

«Капісти» мали ключовий вплив на розвиток польського живопису після Другої світової війни. Багато з них стали викладачами в академіях мистецтв і формували наступні покоління польських художників. Що стосується Северина Борачка, то його роль як учасника Паризького комітету і вплив на мистецьку сцену є безсумнівними. Творчість митця досі залишається маловивченою, хоча інтерес до його спадщини у Польщі тільки зростає. Безумовно, ґрунтовне мистецтвознавче дослідження живописної спадщини С. Борачка зараз на часі.